

Tilblivelsen af det Forslag, Folketinget vedtog, skal jeg gøre opmærksom paa, hvad jeg før sagde, at naar man tog det i sin Helhed, kunde man ikke sige, at det var en Forringelse, Landstinget havde indført, det var maaske snarere en Forbedring. Og jeg skal gerne sige, hvori denne bestaar. Jeg anser det nemlig for en meget stor Forbedring, at Landstinget i første Afsnit har sat Bom for, at samtlige Tiendegaarde kan blive opretholdt som selvstændige Landbrug. Det er et Fremskridt, som betyder overordentlig meget; ikke alene for de Folk, der sidder inde med disse Brug, men ogsaa rent samfundsmæssigt; og jeg har ogsaa fremhævet, at det er en betydelig Fordel, her er naaet. Men jeg vil ogsaa have Lov til at sige, at vender vi os til Husene, tager det ærede Medlem fra Lejre fejl, thi vi havde indført den samme Bestemmelse, som findes nu: at de Huse, der skulde være til frit Brug for Godsejerne, skulde der, forsaavidt det var Landbrugshuse, og forsaavidt der var Jord dertil, gives det korteste Aaremaal, der kan gives, 7 eller 8 Aar, eftersom Bedriften er, og den højeste Afgift, der skulde sættes, var 3 pCt., medens den nu er fastsat til 4 pCt. Naar det ærede Medlem saa ubetinget tager Parti imod Landstinget, maa jeg sige, at hans Betragtninger passer ikke ubetinget for Husenes Vedkommende, men for Gaardenes. Og saa kan det selvfølgelig være mere tiltalende, at her peger vi paa bestemte Huse, medens Godsejeren havde Ret til at udpege de Huse, han vilde beholde som friere Brug, men der var dog i Folketingets Affattelse sat en Stopper for, hvor megen Jord der maatte høre til de Huse, saa at Godsejeren ikke kunde tage dem, der hørte mest Jord til.

Jeg skal saa gøre en Bemærkning til det ærede Medlem fra Præstø (E. Rasmussen), idet den højtærede Minister ikke svarede paa mit Spørgsmaal. Han kendte ikke den Sag. Nej, det er meget sandsynligt, at Sagen sorterer under Lenskontrollen og dermed under Justitsministeren, men den højtærede Landbrugsminister kunde saa nok have taget Afstand fra det, Udstykningsforeningerne her har gjort, thi de har dog Ansvaret for, hvad deres juridiske Konsulent foretager sig i den Slags Sager. Det kan være meget godt, at det Udvalg, der er nedsat, bestaaende af Fæstere og Medlemmer af Udstykningsforeningerne, er enigt, men de har ikke Spor af Ret til at tilskrive en Mand, at hvis han ikke gaar ind paa denne bestemte

Købesums Størrelse, risikerer han, at Bruget bliver overdraget til en anden, thi det er fuldkommen stridende mod Lov og Ret her i Landet. De kan faa Tilladelse dertil, men saa paahviler Ansvaret Lenskontrollen. En saadan Tilladelse har denne imidlertid ikke givet. Derfor siger jeg til det ærede Medlem, at hvor enig Udvalget end har været om at fastsætte Købesummens Størrelse, er det ulovligt at søge at lægge et Tryk paa en Fæster, hvis han ikke vil ind paa den bestemte Pris. Hvorvidt han har underskrevet tidligere, melder Historien intet om, men jeg vil gøre opmærksom paa, at i det Brev, jeg har oplæst, skriver Overretssagføreren ikke det mindste om, at vedkommende har underskrevet en Købekontrakt, han skriver derimod, at forsaavidt han fremdeles vægrer sig ved at underskrive, saa vil de tage under Overvejelse eventuelt at sælge Ejendommen til en anden. Det er det, jeg vil have, at det ærede Medlem skulde tage Afstand fra, thi den Slags Tryk skal man ikke forsøge at lægge paa Folk; det er ulovligt juridisk set og moralsk i høj Grad forkasteligt.

Moesgaard-Kjeldsen: Det er muligt, at det ærede Medlem fra Sorø (Martin Hansen) har større Paternitetsandel i Ønsket om at faa Huse med ved Behandlingen af det først foreliggende Forslag om Fæstegods' Overgang til Selveje, end jeg regnede med i min første Udtalelse; jeg skal ikke bestride ham hans Ret til at kræve denne Paternitetsandel. Men i saa Fald maa det ærede Medlems Kritik over, at det tog saa lang Tid, ogsaa blive saa meget mindre virksomhedsfuld, thi det er ret naturligt, at vi maatte give Landbrugsministeriet Tid til at besvare de forskellige Spørgsmaal, der skulde belyses, før vi kunde lovgive om disse Spørgsmaal. Jeg sagde i mine første Udtalelser, at Landbrugsministeriet ikke lagde Skjul paa, at det Materiale, det raadede over, var gammelt — det stammede fra 1899 —, og at vi derfor maatte benytte Sandsynlighedsberegninger, naar vi vilde drage vore Slutninger. Naar det ærede Medlem nu siger, at jeg led Nederlag i mit Parti, da vi kom med vort færdige Forslag til vore respektive Partier, saa er det at gøre alt for meget Væsen af det forefaldne. Mit Parti maatte, da Landbrugsministeren er i Partiet, være vidende om, at Oplysningerne ikke var saa positive, at der kunde bygges noget absolut Skøn derpaa, men kun Sandsynlighedsberegninger; jeg for-